

Dönem : 1
Toplantı : 2

MİLLET MECLİSİ S. Sayısı : 388

Nüfus plânlaması hakkında kanun tasarısı ve Adalet, Sağlık ve Sosyal Yardım ve Plân komisyonları raporları (1/480)

T. C.

Başbakanlık

Kanunlar ve Kararlar

Tetkik Dairesi

Sayı : 71 - 1993/3161

24 . 6 . 1963

MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığınca hazırlanan ve Türkiye Büyük Millet Meclisine arzı Bakanlar Kurulunca 7 . 6 . 1963 tarihinde kararlaştırılan «Nüfus plânlaması hakkında kanun tasarısı» gerekçesiyle birlikte ilişik olarak sunulmuştur.

Gereğinin yapılmasını rica ederim.

Başbakan
İsmet İnönü

GEREKÇE

Nüfus plânlaması memleketimiz için yeni bir mefhumdur. Diğer memleketlerde aile plânlaması ve doğum kontrolü gibi terimlerle de ifade edilen nüfus plânlamasını biz «nüfus artışı ile ekonomik gelişme arasında millî geliri süratle artıracak bir fark tesis edemediğimiz takdirde nüfus artışının bir tehlike olduğunu halka duyurmak, onları buna inandırmak, bundan sonra da az sayıda çocuk sahibi olmak isteyen veya çocuğu olmasını istemiyen ailelere her çeşit yardımda bulunmak» diye tarif ediyoruz. Bâzı memleketlerde nüfus plânlamasında aşırı tedbirlere başvurulmuş, kürtaj ve sterilizasyon ameliyeleri tatbik ve teşvik edilmiştir. Memleketimizde nüfus plânlamasının kürtaj ve sterilizasyon ameliyeleri ile yapılması kesin surette yastaktır. Nüfus plânlaması çocuk sahibi olmak isteyen ailelere yardım edilmemesi mânasını da tazammun etmemektedir. Çocuk sahibi olmak istedikleri halde çocukları olmayan aileler de tedavi imkânlarına malik olacaktırlar.

Türk Ceza Kanunu ve Umumi Hıfzıssıhha Kanununda gebeliği önleyici tedbirleri engelliyen hükümler bu kanunlarımıza kaynak teşkil eden İtalyan ve Fransız kanunlarında da vardır. Bu hükümlerin bu milletlerin kanunlarına girmesinin sebebi İtalyanların faşist idare altında istilâci siyaseti mazur göstermek için nüfusu hızla artıma arzuları ve her iki memleketinde de katolik kilisesinin büyük nüfuzu olmasıdır. Bu hükümlerin bizim mevzuatımızla intikali de Birinci Dünya Harbi ve İstiklâl Harbini takibeden yıllarda nüfusumuzun süratle artmasını arzuya şayan olmasıdır. Filhakika o yıllarda harbten yeni çıkmıştık. Nüfusumuz 10 - 15 milyon civarında idi. Sıtma, frengi ve bulaşıcı hastalıklar memleketimizi kasıp kavuruyordu. O yıllarda millet olarak mevcudiyetimizi muhafaza, en kısa zamanda insan gücümüzü âzami seviyeye çıkarmakla imkân dâhiline girebileceği kabul ediliyordu. Çünkü ekonomimizin esasını teşkil eden ziraat insan gücüne dayanıyordu. Ağır ateşli silâhlar icadedilmediğinden askerî güç üzerinde insan gücünün tesiri büyüktü. Bugün ise ekilen toprakların âzami hududuna varmış bulunuyoruz. Çok yağmurlu seneler müstesna, zirai mahsulümüz nüfusumuzu beslemeye yetmemektedir. Zirai

kalkınma sulama, gübreleme gibi büyük ve halli uzun zaman alacak olan problemlere bağlıdır. Ziraat makineleştiği için insan gücü ihtiyacı azalmış, işsizlik - en azından gizli işsizlik - önem kazanmıştır. Sanayi inkişafı da sermaye ve pazar meselesi ile alâkadar olduğundan süratle artan nüfusun sanayi tarafından emilmesi de imkânsızdır. Bu durum karşısında gebeliği önleyici tedbirleri engelliyen kanuni hükümlerin kaldırılması ve halka nüfus plânlaması konusunda eğitim yapılması zarureti doğmuştur. Bâzi çevrelerde nüfus plânlaması için Türkiye'nin besleyeceği optimum nüfusun tesbiti ve tatbikatın bu hedefe ulaşmayı sağlayacak şekilde yürütülmesi fikri ileri sürülmektedir. Bugün için optimum nüfus fikri ilmî bir değer taşımamaktadır. Çünkü ziraat mahsullerinin ve sanayi inkişafında beklenmedik gelişmeler, keşifler sebebiyle bu projeksiyon hesaplarının yanlış çıktığı müşahade edilmiştir. Optimum nüfus fikri «millî gelir hızı ile nüfus artışı hızını ayarlama» prensibine yerini bırakmıştır. Kalkınma Plânının nüfus politikası kısmında da tafsilen izah edildiği üzere nüfus plânlamasının kabulünün ana iktisadi sebebi budur. Başarılı bir nüfus plânlama politikası yürütürsek bunun ekonomimize tesiri 10 - 15 yıl sonra görülecek ve bilhassa prodüktif olmayan nüfus azalarak ekonomik bünyemiz kuvvetlenecektir. Bugün nüfusumuzun % 43 ü 14 yaşından küçüktür. Hindistan'da bu nisbet % 34, ekonomik olarak kuvvetli Garp memleketlerinde % 20 - 25 arasındadır. Bu suretle daha sağlam ve daha kültürlü bir nesil yetiştirmek imkânına malik olacağız. Bugün milletlerin askerî gücü memleketin ekonomik kapasitesine ve fertlerinin kültürüne bağlıdır. Ekonomisi zayıf, fertleri cahil bir milletin modern silâhlara sahibolmasına ve bunları kullanmasına imkân yoktur.

Memleketimizde gebeliği önleyici tedbirlerin menedilememesi sıhhi ve sosyal mahzurları da doğurmuştur. Besliyemeyeceği çocuğa gebe kalan kadın, bunu düşürmek için elinden geleni yapmaktadır, buna mecburdur. Çünkü hukukî tedbirlerin ekonomik hâdiseleri önleyebilmesi belirli hudutları içinde mümkündür. Bu hudut dışına çıkılınca vatandaş suç işlemeye mecbur kalır. Kendisine yardım edecek bir hekim bulamazsa bu işi yaşlı köy ve mahalle kadınlarının göstereceği sakim usullerle yapar. Bunu da ekseriya hayatı ile öder. Şansı varsa ölmez, fakat büyük bir ihtimalle sakat kalır. Köylerimizde de çocuk düşürme vakaları yaygındır. Bir etüde nazaran köylerimizde her yıl tahminen 10 000 kadar kadın çeşitli sebeplerle çocuk düşürmekten ölmektedir. Bunların ne kadarının proveke düşük olduğunu bilmek mümkün değildir. Suç olduğu için kadınlar bunu söylememektedirler. Hastanelerimize ve doğum evlerimize müracaat eden hastaların hastalıklarının en mühim sebebi de yine eskiden düşürülen çocuklardır. Gebe kalan kadına çocuğunu düşürmek için imkân verilmesi elbette teeviz edilemez. Bu suçtur, fakat gebe kalmamak isteyen kadınlara veya eşi gebe kalmasını istemiyen erkeklere yardım etmek de elbette bir vazifedir. Bu şekil yardım hem ahlâkîdir ve hem de katoliklik hariç hiçbir dine mugayir değildir. Diyanet İşleri Reisliğimizin ve Camiül-Ezher'in bu hususta fetvaları vardır.

Dar gelirli ailelerin çok çocuklu oluşunun çocuk sağlığı ve çocukların yetiştirilmesi üzerinde de menfi tesiri vardır. Memleketimizde çocuk ölümleri çok yüksektir. Bunun en mühim sebebi çocukların iyi beslenemeleri yüzünden mukavemetlerinin az oluşudur. Beslenme meselesi hallolmadan çocuk ölümleri önlenemez. Bu da ancak ailelere besliyemeyecekleri çocuklara malik olmamaları için suç olmayacak yollar öğretmekle ve onlara yardım etmekle olur. Dar gelirli bir ailenin çocukları ne kadar çok olursa bunların iyi yetiştirilmeleri imkânı o kadar azalır. Memleketimizin, ordumuzun çok nüfusa değil, kültürlü, iyi yetişmiş fertlere ihtiyacı vardır. Bugün himayeye muhtaç çocukların sayısının bir çığ gibi artmasında da dar gelirli ailelerin bakamayacakları kadar çocuğa sahibolmalarının rolü vardır. Bu meselenin halli için en müessir yollardan biri kadınlara besliyemeyecekleri çocuğa gebe kalmamalarının yolunu öğretmektir. Umumi Hıfzıssıhha Kanununda ve Türk Ceza Kanununda gebeliği önleyici tedbirlere karşı konulan hükümler insanların tabii hakları ve hürriyetleri ile de tearuz teşkil etmektedir. Bir insanın istediği zaman çocuk sahibi olması veya olmaması onun en tabii hakkıdır. Bu hak ve hürriyetin kısıtlanması da Anayasamızın âmir bulunduğu hür rejim ile telifi kabil değildir. Bu sebeptendir ki, Hükümet, Kalkınma Plânında nüfus plânlanmasını tavsiye etmiş ve Büyük Millet Meclisi bu hususu aşağıdaki esaslar dairesinde kabul etmiştir.

Bir zamanlar çok haklı sebeplerle kabul edilmiş olan nüfusu mümkün olduğu kadar hızlı artırma politikası bugünün şartlarına uygun değildir. Bu bakımdan bugünkü politikanın nüfus plânlamasını yasaklayan yönü hemen değiştirilecektir. Bu hem nüfus artış hızının biraz yavaşlamasını hem de çocuk nüfus oranının küçülmesini sağlayacaktır.

Burada nüfus plânlamasının mahiyeti hakkında bir açıklama yapmak yerinde olacaktır. Nüfus plânlaması bazı çevrelerde bir yanlış anlama sonucu olarak çocuk sahibi olmada bir Devlet müdahalesiyle karıştırılmaktadır. Oysa nüfus plânlaması, ailelerin istedikleri sayıda ve istedikleri zamanda çocuk sahibi olmalarını kolaylaştıran demokratik bir usuldür.

Yeni nüfus politikasıyla ilgili tedbirler şunlardır:

a) Gebeliği önleyici bilgilerin yayılmasını ve gebeliği önlemekte kullanılan araç ve ilâçların ithal ve satışını yasaklayan kanun hükümleri kaldırılacaktır.

b) Sağlık hizmetlerinde çalışan personele (doktor, hemşire, ebe, hemşire yardımcısı, sağlık memuru) nüfus plânlamasıyla ilgili olarak gereken bilgiler verilecektir. Bu, hem ilgili okul ve kurslarda bu konuda yeni dersler konularak, hem de normal okul ve kurs safhasını geçirmiş personeli yeniden kurslara çağırarak yapılacaktır.

c) Bu kimseler gerekli bilgiyi ve parasız dağıtım söz konusu olduğu hallerde malzemeyi isteyenlere vermekle ödevli olacaktır.

d) Mevcut imkânlardan faydalanarak nüfus plânlaması eğitimi yapılacaktır.

e) Gerekli araç ve ilâçların ucuza ithali, yurt içinde imali ve muhtacolanlara parasız dağıtılması imkânları araştırılacaktır.

Maddelere geçmeden evvel Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığının bu kanun tasarisının hazırlanmasında başvurduğu ilmi heyetlerin çalışmalarına da kısaca işaret faydalı olur. Bu hususu tetkik etmek üzere 21 . 6 . 1955 de toplanan bir heyet meseleyi tıbbi yönden ele almış, gebeliği önleyici tedbirler alınmasını ve vasıtalar kullanmasını men eden kanuni hükümlerin kaldırılmasını tavsiye etmiş ve tıbbi zaruretler dışında kürtaj ve sterilizasyonun yasak olmasının devamını uygun mütalâa etmiştir. 16 . 12 . 1960 da Hıfzıssıhha Okulunda, Türkiye'de doğum kontroluna müsaade edilmesinin fayda ve mahzurları üzerinde yapılan ilmi toplantıda gebeliği önleyici tedbirlerin yasak oluşunun ekonomik, sosyal ve tıbbi bakımdan bir hata olduğu müttefikane beyan edilmiştir. 1 . 6 . 1961 tarihinde toplanan Yüksek Sağlık Şûrası da bu kararı desteklemiş ve Umumi Hıfzıssıhha Kanununun 152 ve Türk Ceza Kanununun 471 nci maddelerinin tadilinin teklifini kabul etmiştir. İlişik kanun tasarısı 26 . 11 . 1962 de Yüksek Sağlık Şûrasının ve 28 . 12 . 1962 tarihinde de Bakanlıkta toplanan üniversite profesörleri ve Hükümetin muhtelif dairelerinde çalışan uzmanlardan mütesekkil bir heyetin tavsiyesi göz önüne alınarak hazırlanmıştır.

Madde 1. — Bu maddede fertlerin istedikleri zamanda ve istedikleri sayıda çocuk yapma hürriyetleri olduğu, nüfus plânlamasının bu mânayı ifade ettiği ve bunun da ancak gebeliği önleyici tedbirlerle tatbik edilebileceği sarih olarak belirtilmektedir. Bu madde Hükümetin belirli bir sayıdan fazla çocuğu olan ailelerin daha fazla çocuğu olmasına müsaade etmeyeceği, müdahalede bulunacağı gibi endişeleri bertaraf etmekte ve nüfus plânlamasının Hükümet tarafından değil, fertler tarafından kendi istekleriyle yürütülen bir tedbir olduğunu hükme bağlamaktadır.

Madde 2. — İkinci madde gebeliği önleyici tedbirlerin veya tıbbi zaruret halinde gebeliğin devamına mâni tedbirlerin tatbikinde şahsın rızasını şart koşturmaktadır. Bu suretle kalkınma plânının nüfus politikası bölümünün tedbirler paragrafının (c) fıkrasındaki hüküm bu kanunda da sarahatle ifade edilmiş olmaktadır.

Madde 3. — Bugün halk ile ilgili eğitim faaliyetlerinde eğitim, propaganda kelimesinin müteradifi olarak kullanılmaktadır. Bu sebeple nüfus plânlamasının bir zaruret olduğunun halka duyurulması bir eğitim faaliyetidir. Nüfus plânlaması zarureti duyan ve bunu tatbik etmek isteyen halk, bunu nasıl yapacaklarını öğrenmek ihtiyacındadır. Bazen bunu kullanmak için hekimin veya yetiştirilmiş ebelerin yardımına ihtiyaç gösterir. Kanun bütün bu faaliyetleri kontrolsüz bırakmamakta eğitim, öğretim ve uygulama ve yürütülmesi ile ilgili faaliyetleri düzenle-

me görev, yetki ve sorumluluğunu Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığına bırakmaktadır. Bu faaliyet esas itibarıyla sağlık ocakları, ana - çocuk sağlığı merkezleri, doğum evleri personeli tarafından yürütülecekse de murakabe, eğitim ve bazı hallerde uygulama için hususi teşekkül kurma icabedebilir. Böyle bir teşkilâtın kurulması yeni kadro alınmasını icabettirdiği takdirde bu husus için kadro kanunları teklifi gerekecektir. Kalkınma plânı, gereken hallerde halka gebeliği önleyici madde ve ilaçların parasız dağıtılmasını âmirdir. Bu madde bu hususu da hükme bağlamaktadır.

Madde 4 ve 5. — Kanunda nüfus plânlamasında kürtaj ve sterilizasyon ameliyelerinin yasak olduğu kesin olarak belirtilmiştir. Bununla beraber annenin hayatını tehdideden veya doğacak çocuğun bedeni veya ruhi ağır malfûliyeti büyük bir ihtimal olduğu ilmi müşahedelerle teyyüdetmiş bir hakikat ise ananın hayatını veya neslin sağlığını korumak için kürtaj veya sterilizasyona lüzum vardır. Nitekim şiddetli bir kanama ile gelen bir kadına kürtaj yapılmazsa bu kadın ölür. Rahim kanseri olan bir kadının rahmi çıkarılmazsa bu kadın ölür. Rahmin çıkarılması sterilizasyona müncer olur. Tabii ki sterilizasyon bu hallerde yasak edilemez. Bunlara müsaade edilmekle beraber bunların nerede, kim tarafından ve hangi durum ve şartlarda yapılacağı hususu kontrol altına alınmış ve bu hususu düzenlemek üzere tüzük hazırlama yetkisi Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığına bırakılmıştır. Her hal ve kârda bu ameliyelerden evvel rapor alınması arzuya şayan ise de bazan böyle bir muameleye tevessül etmekten dolayı vukua gelecek gecikmeler hastanın hayatına mal olabilir. Bir düşük kanaması, bir dış gebelik kanaması, bir batın ameliyesi esnasında evvelden teşhis edilmeyen bir hastalık sebebiyle rahmin alınması mecburiyetinin ortaya çıkması, gebelik ile tetif edilemeyen ağır kalb hastalıkları ve tüberküloz buna misal olarak söylenebilir. Bu gibi hallerde ihbar mecburiyeti konması tek hekimin kararı ile yapılan bu ameliyelerde suiistimali önlemek içindir.

Madde 6. — Hastanın tedavisi için veya doğacak çocuğun sakat olması endişesiyle yapılacak bu müdahalelerde dahi rıza şarttır. Hayatı pahasına da olsa gebe kalmak ve çocuk doğurmak isteyen bir kadına arzusu hilâfına bir müdahaleye kimsenin hakkı yoktur.

Madde 7 ve 8. — Bu maddelerde Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığının müsaadesi dışında hareketlerle âcül müdahaleleri ihbar etmiyen hekimlere verilecek cezalar hakkında hüküm vardır.

Madde 9 ve 10, Kaldırılan maddelere, madde 11 ve 12 yürürlüğe ait hükümlerdir.

Adalet Komisyonu raporu

Millet Meclisi
Adalet Komisyonu
Esas No. 1/480
Karar No. 112

17 . 7 . 1963

Yüksek Başkanlığa

Nüfus plânlaması hakkındaki kanun tasarısı Komisyonumuzda tetkik ve müzakere edildi :

Tasarıdaki gerekçe ve metin yerinde görülerek aynen kabul edildi. Sağlık ve Sosyal Yardım Komisyonuna tevdi buyurulmak üzere Yüksek Başkanlığa sunulur.

Bu rapor Sözcüsü

Adalet Komisyonu Başkanı	Başkanvekili	ve Kâtip	
Denizli	Erzurum	İzmir	Artvin
H. Oral	N. Diler	M. Uyar	S. Eminağaoğlu.
Kars	Kayseri	Kayseri	Konya
L. Aküzüm	A. Aras	M. Göker	S. Aytan
	İstanbul.		Elâzığ
	S. Vardarlı		N. Güray

Sağlık ve Sosyal Yardım Komisyonu raporu

Millet Meclisi
Sağlık ve Sosyal Yardım Komisyonu
Esas No. 1/480
Karar No. 23

19.7.1963

Yüksek Başkanlığa

Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığınca hazırlanan ve Türkiye Büyük Millet Meclisine Bakanlar Kurulunca 7.6.1963 tarihinde arzı kararlaştırılan (Nüfus Plânlaması hakkında kanun tasarısı) Komisyonumuzun 19.7.1963 tarihli toplantısında Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığı müsteşarı ve Adalet Bakanlığı temsilcisi de hazır olduğu halde tetkik ve müzakere olundu :

Kanun tasarısının gerekçesinde de bertafsil izah edildiği veçhile, nüfus plânlamasının esasları Birinci Beş Yıllık Kalkınma Plânında tesbit edilmiş bulunmakta idi.

Teklif edilen kanun tasarısı plânda kabul edilen prensipleri icraya intikalini sağlayacak esasları ihtiva etmektedir.

Tasarı gereğince nüfus plânlaması ancak gebeliği önleyici tedbirlerle ve fertlerin rızasıyla yapılabileceği mülahazasıyla Komisyonumuz tasarının tümünü prensibolarak kabul etmiş ve maddelerin müzakeresine geçilmiş, tasarının bu hükümlere aykırı hareket edenlere karşı tatbik edilecek ceza hükümlerini de ihtiva etmektedir.

7 nci maddenin birinci fıkrasının beşinci satırında para cezası ağır para cezası olarak değiştirilmek suretiyle ve diğer maddelerde tasarıda olduğu gibi Komisyonumuzca da aynen kabul edilmiştir.

Havalesi gereğince Plân Komisyonuna sevk edilmek üzere Yüksek Başkanlığa sunulur.

Sağlık ve Sosyal Yardım
Komisyonu Başkanvekili
Ankara
M. K. Erkovan

Bu Rapor Sözcüsü
Gaziantep
M. Canbolat

Kâtip
İzmir
M. Döşemeci

Eskişehir
I. Cemalcılar

İçel
I. Önal

Niğde
R. Soyler

Uşak
I. Bulanalp

Bütçe ve Plân Komisyonu raporu

Millet Meclisi
Bütçe ve Plân Komisyonu
Esas No. 1/480
Karar No. 165

11.9.1963

Millet Meclisi Yüksek Başkanlığına

Komisyonumuza havale edilen «Nüfus plânlaması hakkındaki kanun tasarısı» Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığı Müsteşarı ve Maliye Bakanlığı temsilcileri hazır oldukları halde incelendi ve görüşüldü.

Gerekçesinde de geniş bir şekilde açıklandığı veçhile, Birinci Beş Yıllık Kalkınma Plânında esasları tesbit edilen nüfus plânlamasını temin maksadiyle sevk edilen Adalet ve Sağlık ve Sosyal Yardım komisyonlarımızca da kabul edilen tasarı plân hedeflerinin tahakkukunu sağlayacağı cihetle komisyonumuzca da yerinde görülmüş, Sağlık ve Sosyal Yardım Komisyonunun metni müzakereye esas tutularak maddelerin müzakeresine geçilmiştir.

Birinci madde aynen kabul edilmiştir.

Birinci maddenin birinci fıkrasındaki, fertlerin istedikleri sayıda ve istedikleri zaman çocuk sahibi olmaları hükmü muvacehesinde istenilen maksat esasen tahakkuk ettiğiinden ikinci maddenin tedvinine lüzum görülmediğinden metinden çıkarılmıştır.

3, 4 ve 5 nci maddeler, 2, 3 ve 4 ncü maddeler olarak aynen kabul edilmiştir.

İkinci maddenin kaldırılması neticesi olarak 6 ncı maddedeki madde numaraları değiştirilmiş ve 5 nci madde olarak kabul edilmiştir.

7 nci maddede geçen (ithal) kelimesi yerine (yurda sokanlar) tabiri uygun görülmüş ve ikinci fıkradaki (ilâç ve araçların reklâmını yapanlar) cümlesinden maksadın esas bu işi yapan firma veya müesseseler kastedildiği anlaşıldığından (yapanlar) yerine (yaptıranlar) kelimesinin kullanılması daha uygun görüldüğünden madde bu değişikliklerle 6 ncı madde olarak kabul edilmiştir.

Diğer maddeler numaraları değiştirilmek suretiyle aynen kabul edilmiştir.

Bir an evvel kanunlaşmasını temin maksadıyla öncelik ve ivedilikle görüşülmek ve Genel Kurulun tasvibine arz edilmek üzere Yüksek Başkanlığa sunulur.

Başkan
Hatay
Ş. İnal

Başkanvekili
Balıkesir
F. İslimyeli

Sözcü
Ordu
A. H. Onat

Kâtip
Yozgat
V. Uyar

Artvin
Söz hakkım mahfuz
S. O. Avcı

Aydın
O. Apaydın

Aydın
Söz hakkım mahfuzdur
İ. Sezgin

Balıkesir
A. A. Bolak

Çanakkale
Ş. İnan

Gümüşane
S. Savacı
İmzada bulunamadı

Hatay
A. S. Hocaoğlu

Kırşehir
Doğumu tahdidetmek suretiyle
nüfus artımına mâni olacak
bu kanuna muhalifim.
A. Bilgin

Kars
K. Okyay

Konya
R. Özal

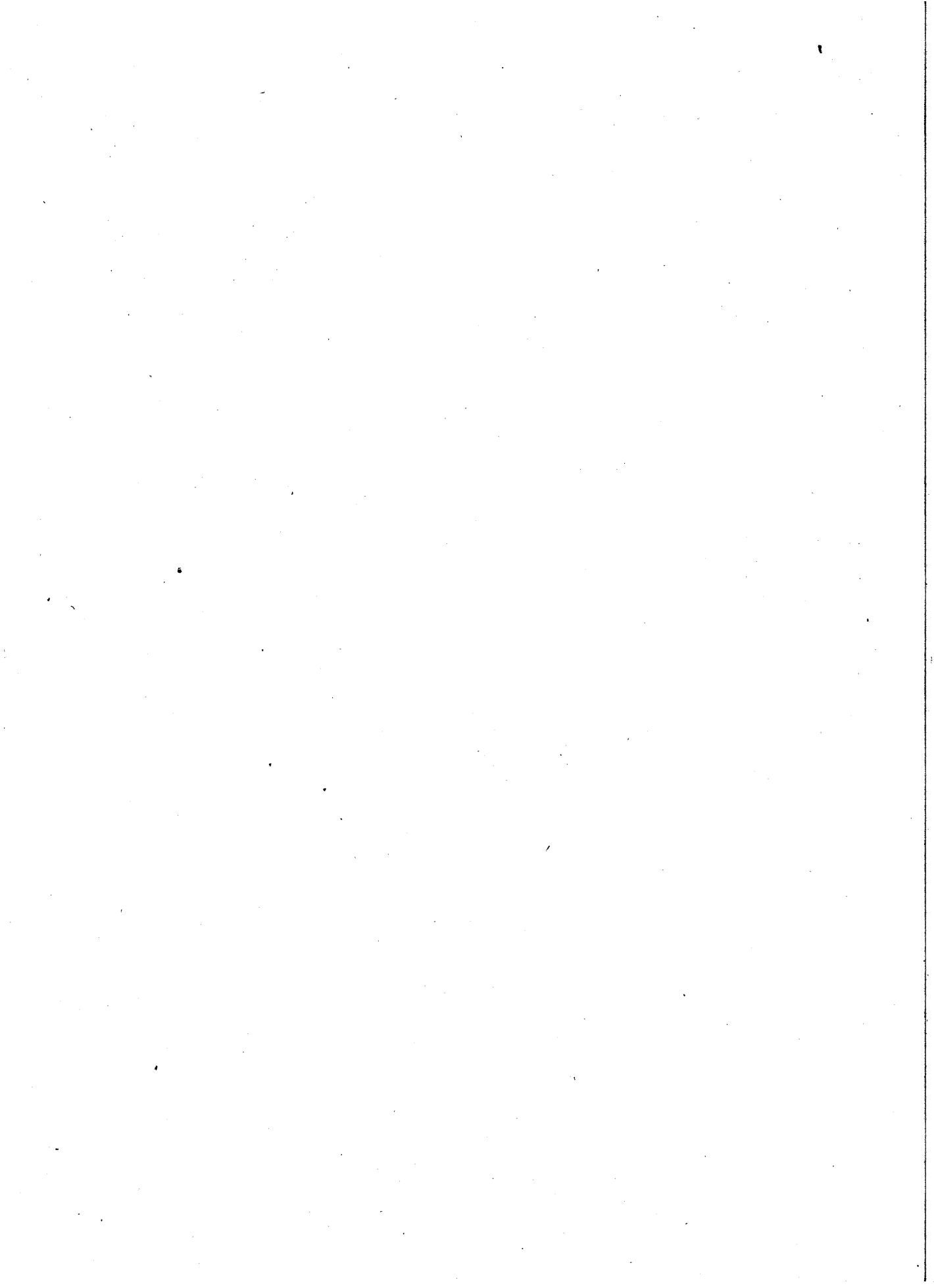
Konya
H. C. Yılmaz
İmzada bulunamadı

Maraş
E. Kaplan

Sakarya
N. Bayar

Sinop
Söz hakkım mahfuzdur
M. Alicanoğlu

Trabzon
A. Şener

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

Nüfus plânlaması hakkında kanun tasarısı

I - Temel hükümler :

MADDE 1. — Nüfus plânlaması, fertlerin istedikleri sayıda ve istedikleri zaman çocuk sahibi olmaları demektir.

Bu husus, gebeliği önleyici tedbirlerle sağlanır. Tıbbi zaruretler dışında gebelik sona erdirilemez veya sterilizasyon veya kastrasyon ameliyesi yapılamaz.

MADDE 2. — Hiç kimse rızası olmaksızın gebeliğe veya gebeliğin devamına mâni tedbirlere hedef tutulamaz.

MADDE 3. — Nüfus plânlaması zaruretinin halka duyurulması ve bu hususlarla ilgili eğitim, öğretim ve uygulama, Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığının tesbit edeceği esaslara göre yürütülür.

Bu maksatla Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığı özel teşkilât kurmaya ve gebeliği önleyici ilâç ve araçları muhtacolanlara parasız dağıtmaya yetkilidir.

II - Tıbbi zaruret halinde gebeliğin sona erdirilmesi ve sterilizasyon yapılmasıyla ilgili hükümler :

MADDE 4. — Gebeliğin ana hayatını tehdidettiği veya edeceği, rüşeymin veya ceninin normal gelişmesini imkânsız kılan veya doğacak çocuk ile onu takibedecek nesiller için ağır mâlûliyet sebebi teşkil edecek hallerde Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığının yetkili kılacağı kurulların objektif ârazilara dayanan gerekçeli raporları üzerine rahim tahliye edilebilir.

Derhal müdahale edilmediği takdirde hayatı veya hayati organlardan birisini tehdideden hallerde, durumu tesbit eden yetkili hekim tarafından da gerekli müdahale yapılarak rahim tahliye edilebilir.

Ancak, hekim bu müdahaleyi yapmadan evvel veya mümkün olmadığı ahvalde en geç yirmidört saat içinde yapılan müdahale ile müdahaleyi icabettiren gerekçeleri illerde sağlık müdürlüklerine, ilçelerde Hükümet tabipliklerine bildirmeye mecburdur.

ADALET KOMİSYONUNUN DEĞİŞTİRİŞİ

Nüfus plânlaması hakkında kanun tasarısı

I - Temel hükümler :

MADDE 1. — Tasarının 1 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 2. — Tasarının 2 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 3. — Tasarının 3 ncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

II - Tıbbi zaruret halinde gebeliğin sona erdirilmesi ve sterilizasyon yapılması ile ilgili hükümler :

MADDE 4. — Tasarının 4 ncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

SAĞLIK VE SOSYAL YARDIM
KOMİSYONUNUN DEĞİŞTİRİŞİ

Nüfus plânlaması hakkında kanun tasarısı

I - Temel hükümler :

MADDE 1. — Tasarının 1 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 2. — Tasarının 2 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 3. — Tasarının 3 ncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

II - Tıbbi zaruret halinde gebeliğin sona erdirilmesi ve sterilizasyon yapılması ile ilgili hükümler :

MADDE 4. — Tasarının 4 ncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

BÜTÇE VE PLÂN KOMİSYONUNUN
DEĞİŞTİRİŞİ

Nüfus plânlaması hakkında kanun tasarısı

I - Temel hükümler :

MADDE 1. — Tasarının 1 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 2. — Tasarının 3 ncü maddesi 2 ncü madde olarak aynen kabul edilmiştir.

II - Tıbbi zaruret halinde gebeliğin sona erdirilmesi ve sterilizasyon yapılması ile ilgili hükümler :

MADDE 3. — Tasarının 4 ncü maddesi 3 ncü madde olarak aynen kabul edilmiştir.

Müdahale yoliyle rahmin tahliyesiyle ilgili esaslar, hastalıklar, tahliyenin yapılabileceği yer ve kurumlar ile âcil hallerin nelerden ibaret bulunduğu ve yapılacak ihbarın şekil ve mahiyeti Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığı tarafından çıkarılacak bir tüzükle düzenlenir.

MADDE 5. — Bir kadının gebe kalmamasını gerektirecek bir hastalık veya ârıza ile mâlûl olduğu veya bir erkek veya kadının irsen intikal eden vahim bir hastalığa müptelâ olduğu tabben sabit olursa, bunların çocuk yapma kabiliyetinin cinsî ihtiyaçlarını tatmine mâni olmadan izale için gerekli müdahaleler Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığının yetkili kılacağı kurumların objektif âraza dayanan gerekçeli raporu ile yapılabilir. Bu hususla ilgili esaslar, hastalıklar ve müdahalenin yapılabileceği yerler dördüncü maddede çıkarılacağı bildirilen tüzükle belirtilir.

Her hangi bir hastalığın tedavisi için yapılan ve mahiyetleri itibariyle sterilizasyon veya kastrasyonu intaç eden müdahaleler bu hükmün dışındadır.

MADDE 6. — Dördüncü ve beşinci maddelerde belirtilen müdahaleler, alâkalı şahsın yazılı rızasıyla, reşit olmıyan veya vesayet altında bulunan şahıslar üzerinde yapılacak müdahaleler küçüklerde velinin, vesayet altındaki şahıslarda, Sulh Mahkemesinin izin vermesine bağlıdır.

III - Ceza hükümleri :

MADDE 7. — Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığı tarafından müsaade edilmeyen gebeliği önleyici ilâç ve araçları ithal eden veya memleket içinde imal edenler veya dağıtanlar veya satanlar yedi aydan iki seneye kadar hapis ve iki bin liradan az olmamak şartıyla sağladıkları menfaatin beş misli para cezasına çarptırılırlar.

Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığının müsaadesini almadan veya Bakanlığın tesbit ettiği esaslardan farklı olarak yukarıdaki ilâç ve araçların reklâmını yapanlar bir aydan altı aya kadar hapis ve beş yüz liradan iki bin liraya kadar ağır para cezasına çarptırılırlar.

MADDE 5. — Tasarının 5 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 6. — Tasarının 6 ncı maddesi aynen kabul edilmiştir.

III - Ceza hükümleri :

MADDE 7. — Tasarının 7 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 5. — Tasarının 5 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 4. — Tasarının 5 nci maddesi 4 nci madde olarak aynen kabul edilmiştir.

MADDE 6. — Tasarının 6 ncı maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 5. — Üçüncü ve dördüncü maddelerde belirtilen müdahaleler, alâkalı şahsın yazılı rızasıyla, reşit olmıyan veya vesayet altında bulunan şahıslar üzerinde yapılacak müdahaleler küçüklerde velinin, vesayet altındaki şahıslarda, sulh mahkemesinin iznine bağlıdır.

III - Ceza hükümleri :

III - Ceza hükümleri :

MADDE 7. — Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığı tarafından müsaade edilmeyen gebeliği önleyici ilâç ve araçları ithal eden veya memleket içinde imal edenler veya dağıtanlar veya satanlar yedi aydan iki seneye kadar hapis ve ikibin liradan az olmamak şartıyla sağladıkları menfaatin beş misli ağır para cezasına çarptırılırlar.

MADDE 6. — Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığı tarafından müsaade edilmeyen gebeliği önleyici ilâç ve araçları yurda sokanlar veya memleket içinde imal edenler veya dağıtanlar veya satanlar yedi aydan iki seneye kadar hapis ve ikibin liradan az olmamak şartıyla sağladıkları menfaatin beş misli ağır para cezasına çarptırılırlar.

Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığının müsaadesini almadan veya Bakanlığın tesbit ettiği esaslardan farklı olarak yukardaki ilâç ve araçların reklâmını yapanlar bir aydan altı aya kadar hapis ve beşyüz liradan ikibin liraya kadar ağır para cezasına çarptırılırlar.

Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığının müsaadesini almadan veya Bakanlığın tesbit ettiği esaslardan farklı olarak yukardaki ilâç ve araçların reklâmını yaptıranlar bir aydan altı aya kadar hapis ve beşyüz liradan ikibin liraya kadar ağır para cezasına çarptırılırlar.

Hü.

MADDE 8. — Âcil hâllerde yaptıkları müdahaleyi zamanında yetkili sağlık teşkilâtına bildirmiyen hekimler beşyüz liradan bin liraya kadar ağır para cezasına çarptırılırlar.

IV - Kaldırılan hükümler :

MADDE 9. — 1593 sayılı Umumi Hıfzıssıhha Kanununun 3 nci maddesinin birinci fıkrasının doğumu tezyit hakkındaki hükmü ile 152 nci maddesinin başındaki «ilkaha mâni veya» kelimeleri ve 156 ncı maddeleri kaldırılmıştır.

MADDE 10. — 576 sayılı Türk Ceza Kanununun 3078 sayılı Kanunla değiştirilen 471 nci maddesinin ikinci fıkrası kaldırılmıştır.

MADDE 11. — Bu kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 12. — Bu kanunun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

7 . 6 . 1963

Başbakan
İ. İnönü
Devlet Bakanı ve
Başb. Yardımcısı
H. Dincer
Devlet Bakanı
A. Ş. Ağanoğlu
Devlet Bakanı
N. Ökten
Millî Savunma Bakanı
İ. Sançar
Dışişleri Bakanı
F. C. Erkin

Devlet Bakanı ve
Başb. Yardımcısı
E. Alican
Devlet Bakanı ve
Başb. Yardımcısı
T. Feyzioğlu
Devlet Bakanı
R. Aybar
Adalet Bakanı
A. K. Yörük
İçişleri Bakanı
H. O. Bekata
Maliye Bakanı
F. Melen

Adalet Ko.

MADDE 8. — Tasarının 8 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

IV - Kaldırılan hükümler :

MADDE 9. — Tasarının 9 ncu maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 10. — Tasarının 10 ncu maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 11. — Tasarının 11 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 12. — Tasarının 12 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

Millî Eğitim Bakanı
Ş. R. Hıatipoğlu
Ticaret Bakanı
M. Ete

Güm. ve Tekel Bakanı
O. Öztrak
Ulaştırma Bakanı
R. Öçten

Sanayi Bakanı
F. Çelikkbaş

İmar ve İskân Bakanı
F. K. Gökay

Bayındırlık Bakanı
İ. Seçkin
Sa. ve So. Y. Bakanı
Y. Azizoglu

Tarım Bakanı
M. İzmen
Çalışma Bakanı
B. Ecevit

Ba.-Ya. ve Turizm Bakanı
C. T. Karasapan

Sağlık ve Sosyal Yardım Ko.

MADDE 8. — Tasarının 8 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

IV - Kaldırılan hükümler :

MADDE 9. — Tasarının 9 ncu maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 10. — Tasarının 10 ncu maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 11. — Tasarının 11 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 12. — Tasarının 12 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

Bütçe ve Plân Ko.

MADDE 7. — Tasarının 8 nci maddesi 7 nci madde olarak aynen kabul edilmiştir.

IV - Kaldırılan hükümler :

MADDE 8. — Tasarının 9 ncu maddesi 8 nci madde olarak aynen kabul edilmiştir.

MADDE 9. — Tasarının 10 ncu maddesi 9 ncu madde olarak aynen kabul edilmiştir.

MADDE 10. — Tasarının 11 nci maddesi 10 ncu madde olarak aynen kabul edilmiştir.

MADDE 11. — Tasarının 12 nci maddesi 11 nci madde olarak aynen kabul edilmiştir.